

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29

30 серпня 2023 року

м. Київ

РІШЕННЯ

№ 36

Частиною першою статті 151 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" встановлено, що Державна судова адміністрація України (далі ДСА України) є державним органом у системі правосуддя, який здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади у межах повноважень, установлених законом.

Отже, основні завдання ДСА України полягають у здійсненні організаційного забезпечення функціонування судів та забезпечення фінансування органів судової влади, суддівського самоврядування, а також всіх інших суб'єктів публічної адміністрації, які виконують свої повноваження у сфері здійснення правосуддя. При цьому слід виокремити організаційне та фінансове забезпечення, яке здійснюється ДСА України, як відносно відокремленою інституцією, у зв'язку з її особливим статусом як головного розпорядника бюджетних коштів.

Тобто ДСА України виступає як суб'єкт правовідносин у сфері організаційно-правового забезпечення діяльності суду, особливості здійснення яких визначаються повноваженнями, що закріплені у законодавстві про судоустрій і статус суддів, Положенні про ДСА України, затвердженого рішенням Вищої ради правосуддя 17 січня 2019 року № 141/0/15-19 з подальшими змінами, а також є суб'єктом фінансово-публічних правовідносин, які мають виконуватися не лише відповідно до законодавства про судоустрій і статус суддів, а також згідно з законодавством, що регулює бюджетні правовідносини.

Відповідно до статті 133 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" Рада суддів України є вищим органом суддівського самоврядування та діє як виконавчий орган з'їзду суддів України.

Повноваження та порядок роботи Ради суддів України визначаються Законом України "Про судоустрій і статус суддів" (далі Закон) та Положенням про Раду суддів України, затвердженим з'їздом суддів України з подальшими змінами.

Відповідно до повноважень, визначених Законом, Рада суддів України розробляє та організовує виконання заходів щодо забезпечення незалежності судів і суддів, поліпшення стану організаційного забезпечення діяльності судів; здійснює контроль за організацією діяльності судів, заслуховує з цих питань Голову Державної судової адміністрації України, його заступників, керівників структурних підрозділів і територіальних управлінь Державної судової адміністрації України; звертається з пропозиціями щодо питань діяльності судів до органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Так, рішенням Ради суддів України від 04 травня 2023 року № 14 вирішено запровадити щоквартальне звітування ДСА України на засіданнях Ради суддів України про стан та перспективи фінансового забезпечення діяльності органів судової влади.

У зв'язку з цим, листом від 09 червня 2023 року № 9рс-256/23-вих Рада суддів України звернулася до ДСА України з нагадуванням щодо необхідності щоквартального звітування відповідно до пункту 2 рішення Ради суддів України від 04 травня 2023 року №14, зазначивши, що у звіті обов'язково має бути:

- інформація про перерозподіли коштів, які здійснені за рішенням Вищої ради правосуддя (далі ВРП) (які кошти, з яких розпорядників були зняті, кому перерозподілені тощо);

- інформація про розміри заробітних плат по основних посадах в розрізі регіонів, спеціалізацій, інстанцій, ТУ ДСА України;

- інформація про те, чи продовжуються виплати особам, які перебувають на окупованих територіях, розміри таких виплат.

Запитувана інформація надійшла до Ради суддів України 14 липня 2023 року листом ДСА України від 13 липня 2023 року № 11-8368/23.

Крім того, дізнавшись, що 20 липня 2023 року до порядку денного засідання ВРП включено питання про Звіт Голови Державної судової адміністрації України за 2022 рік, Рада суддів України листом від 14 липня 2023 року № 9рс-349/23-вих звернулась до ДСА України з вимогою в найкоротші строки надіслати до Ради суддів України всі матеріали, що стосуються Звіту Голови ДСА України за 2022 рік (в тому числі й ті, що надіслані до ВРП), а також витребувана інша інформація щодо діяльності ДСА України у 2022 році.

Листом від 19 липня 2023 року № 16-8660/23 ДСА України надіслала до Ради суддів України Звіт про свою діяльність за 2022 рік (далі – Звіт), що надсилався до ВРП 10 березня 2023 року № 16-2821/23.

Окремі матеріали ДСА України були надані Раді суддів України безпосередньо напередодні засідання 17 серпня 2023 року.

Слід звернути увагу, що на запит Ради суддів України не була надана інформація про перерозподіли коштів, які здійснені ДСА України протягом 2022 року (які кошти, з яких розпорядників були зняті, кому перерозподілені тощо).

Також, не була надана інформація про те, чи продовжувалися виплати особам, які перебували на окупованих територіях, розміри таких виплат в розрізі судів/ТУ ДСА/ТУ ССО та про загальний розмір здійснених виплат (за період 2022 року).

Крім того, з огляду на питання, які виникали під час засідання Ради суддів України, 17 серпня 2023 року листом за № 9рс-421/23-вих. до ДСА України було направлено запит з проханням негайно (не пізніше 22 серпня 2023 року) надати Раді суддів України наступні матеріали та документи:

- інформацію про розміри заробітної плати співробітників Служби судової охорони за 2022 рік та перше півріччя 2023 року (в розрізі посад, регіонів та основних складових заробітної плати, в тому числі й стимулюючих виплат);

- наказ про призначення на посаду Голови Державної судової адміністрації України та матеріали, на підставі яких було видано цей наказ;

- накази про призначення на посади заступників Голови Державної судової адміністрації України та матеріали, на підставі яких були видані ці накази (за 2022 - 2023 роки);

- накази про розподіл обов'язків між Головою Державної судової адміністрації України, заступниками Голови Державної судової адміністрації України, накази про покладання обов'язків Голови Державної судової адміністрації України на когось із заступників (за 2022-2023 роки);

- накази про призначення/звільнення начальників територіальних управлінь Державної судової адміністрації України, накази про встановлення їм стимулюючих виплат (за 2022 - 2023 роки);

- накази про притягнення начальників територіальних управлінь Державної судової адміністрації України до дисциплінарної відповідальності та матеріали на підставі яких такі накази видавались (за 2022 - 2023 роки);

- накази територіальних управлінь Державної судової адміністрації України про встановлення дистанційної роботи у 2022-2023 роках (зокрема ТУ ДСА України в Херсонській області);

- інформацію про вартість впровадження додаткового каналу електронної комунікації судів з учасниками судового процесу (месенджер Viber), за допомогою якого з 15 лютого 2023 року суди можуть надсилати судові повістки і виклики;

- інформацію про позицію Державної судової адміністрації України щодо можливості заохочення державних службовців путівками в ДП "Санаторно-курортний лікувальний центр "Шкло" у межах чинного правового регулювання;

- інформацію про вжиті Державною судовою адміністрацією України заходи щодо виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 р. №1384 "Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2020 р. № 1109";

- інформацію про підготовку судів до нового опалювального сезону та можливого блекауту (зокрема чи розроблялись якісь заходи задля запобігання можливим негативним наслідкам, чи вчинялися з боку ДСА України якісь дії задля закупівлі ТУ ДСА/судами генераторів та/чи систем зберігання енергії).

ДСА України вказаний запит виконано з порушенням строків, встановлених Радою суддів України, та надано запитувані матеріали частково 29 серпня 2023 року, тобто напередодні засідання Ради суддів України, що фактично унеможливило провести їх вивчення та повний аналіз.

Також ДСА України проігноровано прохання Ради суддів України терміново надати на її запит від 24 серпня 2023 року № 9рс-424/23-вих. інформацію щодо деяких питань патронатної служби ДСА України та стимулюючих виплат. Як і на попередній запит запитувані матеріали до Ради суддів України були надані ДСА України 29 серпня 2023 року.

Крім того, при опрацюванні вказаних запитів жодних пропозицій чи повідомлень від ДСА України про продовження строків їх виконання до Ради суддів України не надходило.

При цьому, в.о. Голови ДСА України Пампура М.В., який брав участь у засіданні Ради суддів України 17 серпня 2023 року під час розгляду питання про організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади ДСА України у 2022 році та першому півріччі 2023 року, був повідомлений про перерву у засіданні Ради суддів України для необхідності надання ДСА України додаткових матеріалів та документів з вказаного питання.

Зазначене може свідчити як про низький рівень виконавчої дисципліни, низьку ефективність діяльності органу при розгляді відповідних запитів, так і про можливі наміри приховати певну інформацію.

Рада суддів України вважає, що такий рівень організації роботи ДСА України не відповідає її основним повноваженням, а також не забезпечує чітких, злагоджених та оперативних дій, які ДСА України має здійснювати перед викликами сьогодення з метою належного організаційного та фінансового забезпечення діяльності органів судової влади.

З наданих 29 серпня 2023 року додаткових матеріалів вбачається, що у 2022-2023 роках безпосереднє керівництво з питань фінансового забезпечення діяльності судів (крім Верховного Суду та вищих спеціалізованих судів), Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України, органів суддівського самоврядування, Служби судової охорони, ДСА України та її територіальних управлінь у межах повноважень, визначених Законом України "Про судоустрій і статус суддів", відповідно до покладених на нього функцій та повноважень здійснював Пампура М.В., який у зазначений період виконував обов'язки т.в.о. заступника Голови ДСА України, обіймав посаду заступника Голови ДСА України.

До його відання були віднесені й питання організації матеріально-технічного забезпечення судів (крім Верховного Суду та вищих спеціалізованих судів), Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України, органів суддівського самоврядування, Служби судової охорони, ДСА України та її територіальних управлінь, управління об'єктами державної власності, що належать до сфери управління ДСА України тощо.

Зважаючи на вищевикладене, Рада суддів України у даному рішенні має змогу проаналізувати виключно отримані матеріали, в тому числі й ті, які були отримані раніше упродовж 2022 року.

Також при ухваленні даного рішення є можливість з'ясувати окремі недоліки роботи ДСА України, які відображені у рішенні ВРП від 20 липня 2023 року № 740/0/15-23 "Про Звіт Голови Державної судової адміністрації України про діяльність Державної судової адміністрації України за 2022 рік".

Як зазначено у Звіті щодо стану фінансового забезпечення органів та установ системи правосуддя, загальна потреба ДСА України, як головного розпорядника коштів у бюджетних призначеннях, для досягнення результативних показників роботи судової системи у 2022 році мала становити 26 млрд 691,6 млн грн. При цьому Законом України "Про Державний бюджет України на 2022 рік" для місцевих та апеляційних судів, а також органів та установ системи правосуддя було затверджено видатки обсягом 19 млрд 035,4 млн грн, що забезпечувало 71% від потреби ДСА України у фінансових ресурсах як головного розпорядника бюджетних коштів.

У зв'язку з повномасштабною збройною агресією російської федерації проти України у березні та квітні 2022 року були проведені секвестри державного бюджету, внаслідок чого бюджетні призначення ДСА України були зменшені на 2 млрд 117,9 млн грн (зменшено фінансові ресурси на 11%), з них 1 млрд 418,5 млн грн на оплату праці, 65,3 млн грн на нарахування на оплату праці, 74,5 млн грн на поточні видатки, 15,8 млн грн на комунальні послуги та енергоносії, 541,6 млн грн на видатки розвитку та 2,2 млн грн на виконання судових рішень на користь суддів.

На кінець 2022 року загальна сума бюджетних призначень ДСА України становила 16 млрд 917,5 млн грн, із них за загальним фондом державного бюджету – 14 млрд 167,5 млн грн, за спеціальним фондом – 2 млрд 750,0 млн грн. 90% вказаних бюджетних призначень на 2022 рік – на оплату праці та нарахування на неї (15 млрд 270,5 млн грн), решту спрямовано на інші поточні видатки (1 млрд 200,8 млн грн; – 7%), на оплату комунальних послуг та енергоносіїв (446,2 млн грн; – 3%) та видатки розвитку (0,05 млн грн; – 0%).

Також у Звіті зазначено, що у 2022 році план надходження бюджетних коштів до спеціального фонду державного бюджету було виконано на 90,5% (із запланованих 2 млрд 750,0 млн грн фактичні надходження від сплати судового збору, звернення застави в дохід держави та від стягнення судового збору, стягувачем за яким є ДСА України, становили 2 млрд 489,0 млн грн, тобто ДСА України, як головний розпорядник коштів недоотримала 261 млн грн).

Щодо підготовки бюджетного запиту на 2023 рік ДСА України зазначила у Звіті, що загальна потреба ДСА України у фінансових ресурсах на 2023 рік становить 33 710,1 млн грн.

Законом України "Про Державний бюджет України на 2023 рік" ДСА України як головному розпоряднику бюджетних коштів затверджено 17 324,5 млн грн, що забезпечує 51,4% від її потреби у фінансових ресурсах.

Як наслідок, впродовж 2022 року до Ради суддів України надходили звернення від місцевих та апеляційних судів щодо неналежного фінансового та матеріально-технічного забезпечення їхньої діяльності, а також щодо недостатнього рівня заробітної плати працівників апаратів місцевих та апеляційних судів.

Про цю проблему зазначено і у рішенні ВРП від 20 липня 2023 року № 740/0/15-23, зокрема, на запит ВРП апеляційні суди у співпраці з місцевими судами опрацювали Звіт та висловили свої зауваження і пропозиції, а саме:

"Неналежний рівень фінансування оплати праці працівників апаратів місцевих та апеляційних судів призводить до втрати професійних спеціалістів, плінності кадрів та ускладнення заповнення вакантних посад, і відповідно, неукомплектованості штату апаратів судів.

Наявний розмір стимулюючих виплат для працівників апаратів судів за вкрай низьких посадових окладів, а також поглиблення економічної кризи в державі в умовах воєнного стану не забезпечують гідний та справедливий рівень їх оплати праці.

Судами зауважено, що зазначені у Звіті відомості щодо середнього розміру заробітної плати та стимулюючих виплат для працівників апаратів судів у розрізі юрисдикцій та інстанцій судів не відображають реальний стан оплати праці та потребують деталізації в розрізі категорій державних службовців, працівників патронатної служби, службовців та робітників.

Окремі пропозиції судів стосувалися необхідності деталізації інформації про стан фінансового забезпечення органів та установ системи правосуддя, щодо діяльності яких ДСА України є головним розпорядником бюджетних коштів (Вищої кваліфікаційної комісії суддів

України, Національної школи суддів України, Служби судової охорони, ДСА України та її територіальних управлінь).

ВРП погодилась з відповідними пропозиціями судів та доцільністю відображення в подальших звітах про діяльність ДСА України детальної інформації щодо середнього розміру заробітної плати та стимулюючих виплат для працівників судів, органів та установ системи правосуддя, щодо діяльності яких ДСА України здійснює функції головного розпорядника бюджетних коштів, у розрізі юрисдикції/інстанції судів, категорій працівників тощо."

Раді суддів України теж відома окреслена проблема, у зв'язку з чим Рада зверталася до ДСА України листом від 10 січня 2023 року № 9рс-12/23-вих стосовно нерівномірного розподілу фінансування по регіонах України з проханням надати інформацію:

- про розмір стимулюючих виплат працівникам апаратів судів, виплачених упродовж 2022 року (в розрізі основних посад та кожного регіону по інстанції та юрисдикції), із зазначенням середнього розміру стимулюючих виплат в розрізі кожного регіону та в розрізі кожної посади;

- про розмір стимулюючих виплат в розрізі регіонів та відповідних установ правосуддя, які знаходяться у віданні ДСА України як головного розпорядника бюджетних коштів (ДСА України, ТУ ДСА України, НШСУ, ВККСУ).

Листом ДСА України від 08 лютого 2023 року № 11-1516/23 надано інформацію про розмір стимулюючих виплат у 2022 році працівників апаратів судів в розрізі категорій посад та кожного регіону по інстанціях та юрисдикціях, працівників ДСА України, ТУ ДСА України, НШСУ, ВККСУ.

Аналіз зазначеної інформації свідчить про непропорційність розподілу та перерозподілу коштів між органами судової влади.

Аналогічні проблеми виникали упродовж 2020 та 2021 років, у зв'язку з чим рішенням Ради суддів України від 09 квітня 2021 року № 8 встановлено заборону керівникам територіальних управлінь ДСА України та їх працівникам виплачувати стимулюючі виплати в розмірах, що перевищують середній розмір стимулюючих виплат працівників апаратів судів відповідної області.

Рішенням Ради суддів України від 03 вересня 2021 року № 39 дозволено встановлювати стимулюючі виплати працівникам територіальних управлінь ДСА України на рівні стимулюючих виплат працівників апаратів апеляційних судів відповідного регіону, враховуючи економію фонду оплати праці, яка утворилась у територіальному управлінні ДСА України за попередні місяці.

Згідно наявної у Ради суддів України інформації, вказане рішення не виконується, хоча є чинним.

Так у звіті ДСА України за 2022 рік зазначено, що завдяки перерозподілу бюджетних асигнувань у 2022 році ДСА України забезпечено у 2022 році середньорічні стимулюючі виплати працівникам апаратів судів на рівні:

- місцеві загальні суди – 33% посадового окладу;
- місцеві спеціалізовані суди – 42% посадового окладу;
- апеляційні суди – 45% посадового окладу.

Зазначена інформація не відповідає дійсності, оскільки з аналізу наявної у Ради суддів України інформації реальний середньорічний розмір стимулюючих виплат не досягає заявлених ДСА України цифр.

Так по місцевим загальним судам зазначений розмір варіюється від 3,8% до 42,3%.

При цьому заявлений розмір стимулюючих виплат досягає 33% лише в чотирьох областях.

В той же час у територіальних управліннях ДСА України середній розмір стимулюючих варіюється від 54,3% до 125%:

Область	Місцеві загальні суди			ТУ ДСА		
	Фактична чисельність, одиниць	Середній відсоток стимулюючих виплат за 2022р. (%)	Середній розмір заробітної плати за 2022р. (грн)	Фактична чисельність, одиниць	Середній відсоток стимулюючих виплат за 2022р. (%)	Середній розмір заробітної плати за 2022р. (грн)
Херсонська	402	3,8	12,1	15	125,2	21,0
Луганська	398	9,2	9,1	18	110,6	20,5
Миколаївська	693	14,4	11,7	16	86,9	21,6
Хмельницька	637	15,5	12,2	16	76,1	20,1
Чернівецька	301	16,6	14,0	15	64,5	20,8
Закарпатська	421	16,9	12,8	14	81,8	20,7
Житомирська	602	17,2	12,7	21	70,3	21,2
Вінницька	713	17,8	12,2	17	69,4	24,0
Одеська	999	18,5	12,1	27	54,3	19,9
Львівська	757	20,1	12,5	21	82,2	22,9
Івано-Франківська	425	20,7	13,9	13	60,9	24,3
Кіровоградська	659	20,9	12,6	17	75,9	20,4
Київська	792	21,0	11,3	20	89,1	23,6
Тернопільська	457	21,1	12,9	13	71,8	24,7
Полтавська	861	22,0	12,7	20	92,6	21,7
Черкаська	515	22,5	11,7	16	87,5	23,7
Чернігівська	631	23,3	12,6	16	93,8	20,3
Сумська	614	27,7	12,2	16	75,4	20,3
м.Київ	919	28,1	11,6	18	105,5	25,3
Рівненська	403	29,0	13,3	12	92,8	24,3
Дніпропетровська	1 605	29,8	12,6	31	78,9	21,2
Харківська	1 229	33,8	12,6	29	76,3	19,6
Запорізька	793	38,4	12,7	14	97,4	30,5
Волинська	413	38,8	13,7	13	100,5	24,4
Донецька	717	42,3	11,8	21	91,9	19,9

Для місцевих спеціалізованих судів реальні цифри є такими:

Область	Господарські суди областей		
	Фактична чисельність, одиниць	Середній відсоток стимулюючих виплат за 2022р. (%)	Середній розмір заробітної плати за 2022р. (грн)
Херсонська	43	4,7	12,6
Житомирська	73	22,5	15,0
Хмельницька	65	23,8	15,1
Чернігівська	64	24,4	15,4
Одеська	111	25,5	13,3
Івано-Франківська	61	27,2	16,4
Закарпатська	37	28,3	16,1
Полтавська	65	28,9	16,7
Кіровоградська	44	28,9	15,1
Чернівецька	40	29,6	18,2
Сумська	58	29,6	14,7
Волинська	56	29,7	14,0
Львівська	111	29,7	15,5
Вінницька	49	30,0	15,0
Дніпропетровська	128	32,3	14,9
Черкаська	50	35,2	16,1
Запорізька	78	36,9	16,9
Київська	100	40,6	16,0
Луганська	64	41,9	15,2
Тернопільська	63	42,2	15,0
Харківська	151	43,6	14,8
Рівненська	56	44,8	17,3
Миколаївська	59	52,4	14,3
м.Київ	255	54,0	14,7
Донецька	95	81,1	17,9

Тобто по господарським судам варіативність стимулюючих виплат складає від 4,7% до 81,1%. Заявлених розмірів у 42% досягають 6 судів.

Щодо окружних адміністративних судів ситуація дещо краща, однак варіативність стимулюючих виплат складає від 15,5% до 58,7%. Заявленого розміру стимулюючих виплат досягають 9 судів:

Область	Окружні адміністративні суди		
	Фактична чисельність, одиниць	Середній відсоток стимулюючих виплат за 2022р. (%)	Середній розмір заробітної плати за 2022р. (грн)
Херсонська	54	15,5	11,6
Дніпропетровська	162	27,3	15,0
Закарпатська	54	31,6	15,8
Донецька	148	31,9	17,2
Івано-Франківська	74	31,9	15,4
Харківська	128	32,9	14,1
Сумська	64	33,9	16,3
Полтавська	80	34,7	14,8
Київська	78	35,4	14,1
Хмельницька	69	35,7	15,4
Рівненська	60	37,4	16,0
Львівська	112	37,9	15,1
Чернівецька	36	38,2	15,6
Вінницька	72	38,4	17,0
Житомирська	82	38,4	16,5
Черкаська	57	38,8	16,2
Волинська	60	42,7	16,6
Запорізька	72	44,2	15,7
Луганська	62	44,8	16,9
м.Київ	135	49,1	17,0
Кіровоградська	61	52,8	15,3
Чернігівська	56	53,2	16,3
Миколаївська	55	55,7	15,2
Тернопільська	43	56,1	18,1
Одеська	128	58,7	15,8

Щодо апеляційних загальних судів то, варіативність стимулюючих виплат складає від 9% до 58,4%, заявлених розмірів досягають 7 судів:

Область	Апеляційні загальні суди		
	Фактична чисельність, одиниць	Середній відсоток стимулюючих виплат за 2022р. (%)	Середній розмір заробітної плати за 2022р. (грн)
Херсонська	96	9,0	9,7
Хмельницька	114	26,1	15,9
Луганська	51	26,3	15,6
Чернігівська	98	26,6	15,8
Чернівецька	91	31,5	16,0
Житомирська	125	33,4	15,7
Вінницька	92	33,8	16,9
Черкаська	102	34,1	16,4
Рівненська	64	34,1	15,2
Одеська	190	34,9	14,0
Дніпропетровська	204	36,3	14,1
Закарпатська	71	37,0	16,1
Львівська	119	38,0	16,6
Волинська	79	39,1	17,3
Тернопільська	67	39,6	17,3
Харківська	179	41,9	14,4
Сумська	79	45,1	15,1
Полтавська	116	45,2	17,6
Донецька	126	47,0	16,1
Кіровоградська (Кропивницький)	80	49,4	17,8
Івано-Франківська	97	49,8	16,8
Миколаївська	104	51,3	15,4
Запорізька	106	58,4	14,9
Київська		інформація відсутня	

У апеляційних господарських судах розмір стимулюючих виплат складає від 34,0% до 53,8 (заявленого досягають 2 суди), у апеляційних адміністративних – від 34,9% до 50,8% (заявленого досягають 3 суди):

Область/суд	Апеляційні господарські та адміністративні суди		
	Фактична чисельність, одиниць	Середній відсоток стимулюючих виплат за 2022р. (%)	Середній розмір заробітної плати за 2022р. (грн)
Господарські апеляційні суди			
Північний апеляційний господарський суд (місто Київ)	182	34,0	15,4
Північно-західний апеляційний господарський суд (місто Рівне)	90	35,8	16,7
Центральний апеляційний господарський суд (місто Дніпро)	79	36,0	16,6
Східний апеляційний господарський суд (місто Харків)	126	41,4	14,8
Південно-західний апеляційний господарський суд (місто Одеса)	94	43,8	14,3
Західний апеляційний господарський суд (місто Львів)	76	53,8	17,1
Адміністративні апеляційні суди			
П'ятий апеляційний адміністративний суд (місто Одеса)	139	34,9	15,9
Сьомий апеляційний адміністративний суд (місто Вінниця)	116	35,7	17,1
Третій апеляційний адміністративний суд (місто Дніпро)	148	37,1	15,9
Восьмий апеляційний адміністративний суд (місто Львів)	151	39,0	16,4
Перший апеляційний адміністративний суд (місто Донецьк)	77	42,9	14,0
Другий апеляційний адміністративний суд (місто Харків)	157	46,6	16,0
Шостий апеляційний адміністративний суд (місто Київ)	182	50,8	16,3

Підсумовуючи вищевикладене, слід прийти до висновку, що зазначені ДСА України у Звіті відомості не відповідають дійсності, є недостовірними та містять ознаки маніпуляції.

До наданих на засіданні Ради суддів України пояснень про те, що виявлені розбіжності можна пояснити виплатою окремими судами допомоги для вирішення соціально-побутових питань слід віднестися критично.

Не можна не зауважити, що натомість середній розмір стимулюючих виплат працівникам ДСА України склав 48,7%. При цьому високий розмір стимулюючих виплат встановлювався здебільшого керівництву в розмірі 70,6% (керівник ДСА та його заступники), 67,7% (керівники самостійних підрозділів та їх заступники (департаменту, служби, самостійного управління, відділу, сектору) та працівникам патронатної служби (62,4%).

Середній персонал натомість отримував стимулюючі виплати в розмірі від 39,2% до 46,7%.

В той же час водії ДСА України отримували стимулюючі виплати в розмірі 486%.

З пояснень в.о. Голови ДСА України Пампури М.В., наданих на засіданні Ради суддів України, вбачається, що заробітна плата водіїв підвищувалася у такий спосіб за рахунок стимулюючих виплат для досягнення належного рівня оплати праці та запобігання відтоку кадрів.

При цьому відповідно до законодавства про оплату праці державних службовців схема посадових окладів (тарифних ставок) працівників установ, закладів та організацій, що фінансуються з бюджету, формується на основі:

мінімального посадового окладу (тарифної ставки), встановленого Кабінетом Міністрів України;

міжпосадових (міжкваліфікаційних) співвідношень розмірів посадових окладів (тарифних ставок) і тарифних коефіцієнтів.

Стимулюючі виплати входять до структури заробітної плати як додаткова заробітна плата – винагорода за працю понад установлені норми, за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці. Вона включає доплати, надбавки, гарантійні і компенсаційні виплати, передбачені чинним законодавством; премії, пов'язані з виконанням виробничих завдань і функцій. До таких, зокрема, і належать надбавка за інтенсивність праці; надбавка за виконання особливо важливої роботи тощо.

Аналогічним чином врегульовано питання оплати праці працівників, які не є державними службовцями.

Відтак штучне підвищення заробітних плат окремих працівників ДСА України за рахунок виплати стимулюючих виплат не лише містить ознаки порушення законодавства про оплату праці, а й виглядає явно несправедливим по відношенню до підкатегорії В2 (провідний спеціаліст, старший судовий розпорядник, старший секретар суду, консультант суду, секретар судового засідання), підкатегорії В3 (спеціаліст, судовий розпорядник, секретар суду, консультант).

Особливо яскравим в цьому контексті є приклад Київського окружного адміністративного суду, якому передана величезна кількість справ з ліквідованого Окружного адміністративного суду м. Києва, а середня місячна заробітна плата працівників підкатегорії В2 склала 8,6 тис. грн, працівників підкатегорії В3 – 5,3 тис. грн.

Ще одним важливим питанням, яке постало в умовах воєнного стану в Україні, є також виплата суддівської винагороди суддям, увільненим від виконання обов'язків зі здійснення правосуддя у зв'язку із призовом на військову службу.

Це питання розглядалось, як на засіданнях Ради суддів України, так і на XIX позачерговому з'їзді суддів України, який своїм рішенням від 12 січня 2023 року звернувся до розпорядників бюджетних коштів органів судової влади щодо необхідності дотримання вимог про виплату винагороди суддям, призваним на військову службу під час мобілізації, з урахуванням висновків, викладених у рішенні Ради суддів України № 24 від 05 серпня 2022 року.

Проте, щодо виконання зазначених рішень щодо виплати/невиплати суддівської винагороди суддям, призваним на військову службу, вбачається застосування різних підходів розпорядників бюджетних коштів у системі ДСА України. Переважно така виплата суддям не здійснюється у зв'язку із внесенням Законом України від 1 липня 2022 року № 2352-IX "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин" змін до частини третьої статті 119 Кодексу законів про працю України.

У зв'язку з цим до Ради суддів України продовжують надходити звернення суддів, які, перебуваючи на службі у Збройних Силах України, беруть участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, пов'язаними з військовою агресією російської федерації проти України, щодо незаконного припинення їм виплат суддівської винагороди та порушення однієї з конституційних гарантій незалежності суддів.

Зокрема, до Ради суддів України надходять звернення мобілізованих суддів, які повідомляють, що вимушені звертатись з позовом до суду за кожен місяць, а для цього потрібен певний час для отримання довідки з бухгалтерії, написання та надсилання позову з додатками до суду, а коли знаходишся в зоні бойових дій та за відсутності інтернету, такі дії виконати фактично неможливо.

Судами першої інстанції позови задовольняються, апеляційна інстанція частину рішень залишає без змін, частину рішень першої інстанції скасовує та відмовляє в задоволенні позову, по інших справах зупиняє провадження, посилаючись на різні підстави (зокрема, проходження служби у лавах ЗСУ).

Також судді повідомляють, що ТУ ДСА України у 2023 році, навіть після рішення з'їзду суддів України та судових рішень, які набрали законної сили, не збираються виплачувати суддівську винагороду мобілізованим суддям, посилаючись на те, що оскільки виплати необхідно проводити не за окремим кодом економічної кваліфікації видатків, який передбачений для суддівської винагороди, а за іншим, а кошти на це не виділені.

Щодо цієї проблеми також зазначено і у рішенні ВРП від 20 липня 2023 року № 740/0/15-23: "Вища рада правосуддя не погоджується з таким підходом, адже з урахуванням конституційних гарантій незалежності суддів, пріоритетності норм Конституції України та Закону України "Про судоустрій і статус суддів" порівняно з іншими нормами законодавства суддівська винагорода мобілізованим суддям має виплачуватися в повному обсязі. Невиплата суддівської винагороди суддям, які боронять Україну, може призвести в тому числі до подальшої невизначеності в питаннях обрахунку суддівського стажу при звільненні судді у відставку, зарахування страхового стажу тощо."

В.о. Голови ДСА України Пампурою М.В. на засіданні Ради суддів України надані пояснення, що задля уникнення необґрунтованих виплат мобілізованим суддям ДСА України очікує розгляду відповідної категорії спорів Верховним Судом, після чого розпорядникам бюджетних коштів нижчого рівня будуть надані відповідні рекомендації щодо приведення своєї діяльності у відповідність до висновків щодо застосування норм права, викладених у відповідних постановках Верховного Суду.

Дані пояснення не заслуговують на увагу, адже органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Це означає, що ДСА України повинна застосовувати у своїй діяльності норми Конституції, рішення Конституційного Суду України, закони України, які стосуються певної сфери правовідносин, а не штучно створювати спори стосовно тих чи інших питань, особливо щодо суддів.

Позиція Ради суддів України полягає в тому, що діяльність ДСА України, як головного розпорядника бюджетних коштів, має бути спрямована на мінімізацію кількості спорів суддів з Державою, особливо у питаннях, які достатньо чітко врегульовані чинним законодавством.

Це пов'язано із тим, що суддя має право діяти для захисту власних прав та інтересів, зокрема в якості сторони в судовому розгляді. Однак суддя має виявляти виваженість стосовно участі в судовій справі в якості сторони процесу. Виступаючи в якості сторони в судовому процесі, суддя ризикує створити враження, що він використовує своє посадове становище. Крім того, потенційні висновки колег-суддів, також можуть негативно вплинути на репутацію судді і довіру до нього.

В той же час, Радою суддів України встановлено, що незважаючи на наявність висновків Верховного Суду щодо застосування норм права у певних правовідносинах, такі не застосовуються. Це зокрема стосується питань виплати суддівської винагороди під час карантину (справи №480/7097/20, 640/16326/20 та інші), питань обрахування посадового окладу судді з розміру прожиткового мінімуму, встановленого на певний рік (справи №240/3795/22, № 240/2978/22, 120/2006/22-а та інші).

Тобто надана на засіданні Ради суддів України інформація не відповідає дійсності, адже навіть за наявності висновків Верховного Суду щодо застосування норм права у певних правовідносинах, такі не застосовуються як ДСА України, так і ТУ ДСА України. У той же час суддів ставлять в такі умови, коли вони змушені відстоювати свої права у судах.

ДСА України як головний розпорядник бюджетних коштів самоусувається від організації та координації роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня, та приведення такої роботи у відповідність до зазначених вище рішення Ради суддів України, рішення XIX позачергового з'їзду суддів України, рішення ВРП. Дисциплінарні провадження

з метою притягнення до відповідальності винних осіб за такими фактами керівництвом ДСА України не ініціювались.

Так само ДСА України самоусувається від вирішення нагальних питань, які виникають в діяльності тих чи інших розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня.

Яскравим прикладом такого є ситуація, що виникла з виплатою регіонального коефіцієнта суддям Тисменицького районного суду Івано-Франківської області.

Позиція Ради суддів України з питання застосування регіонального коефіцієнта до базового розміру посадового окладу суддям неодноразово висловлювалася Радою, зокрема, у своїх рішеннях від 09 квітня 2021 року № 9 та від 05 серпня 2022 року № 24.

Так, Рада суддів України зазначала, що статтею 135 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" встановлено, що суддівська винагорода складається з посадового окладу та доплат за: вислугу років; перебування на адміністративній посаді в суді; науковий ступінь; роботу, що передбачає доступ до державної таємниці. До того ж до базового розміру посадового окладу, визначеного частиною третьою вказаної статті, додатково застосовуються такі регіональні коефіцієнти: 1,1 - якщо суддя здійснює правосуддя у суді, що розташований у населеному пункті з кількістю населення щонайменше сто тисяч осіб; 1,2 - якщо суддя здійснює правосуддя у суді, що розташований у населеному пункті з кількістю населення щонайменше п'ятсот тисяч осіб; 1,25 - якщо суддя здійснює правосуддя у суді, що розташований у населеному пункті з кількістю населення щонайменше один мільйон осіб. У випадку, якщо суд розміщується в декількох населених пунктах, застосовується регіональний коефіцієнт за місцезнаходженням органу, який провів державну реєстрацію такого суду.

Отже, застосування регіонального коефіцієнта, який є частиною посадового окладу судді, а не доплатою, залежить від розташування суду, в якому суддя здійснює судочинство, тобто від кількості населення відповідного населеного пункту і факту здійснення суддею судочинства.

Так, до Ради суддів України надійшло звернення Тисменицького районного суду Івано-Франківської області, зі змісту якого вбачається, що судді цього суду при отриманні суддівської винагороди тривалий час не отримують регіональний коефіцієнт 1,1 до базового розміру посадового окладу судді, хоча Тисменицький районний суд Івано-Франківської області розташований в місті Івано-Франківськ, кількість населення якого складає понад двісті тисяч осіб.

Зазначена проблема була виявлена одним із відряджених суддів та вперше порушена перед ТУ ДСА України в Івано-Франківській області, ДСА України листом від 15 липня 2022 року.

30 вересня 2022 року аналогічне звернення Тисменицького районного суду Івано-Франківської області надійшло до Ради суддів України. Рада суддів України своїм листом від 04 жовтня 2022 року звернулася до ДСА України щодо необхідності застосування регіонального коефіцієнта 1,1 до базового розміру посадового окладу суддям Тисменицького районного суду Івано-Франківської області.

Незважаючи на вищевикладене, ДСА України неодноразово упродовж вказаного періоду надавалися відповіді, які мали формальний характер, зміст яких зводився до переписування та цитування загальновідомих норм чинного законодавства, а в деяких випадках взагалі не стосувався порушеного питання.

Зазначені відповіді підписувалися як Головою Державної судової адміністрації України Сальніковим О.О., так і заступником Голови Державної судової адміністрації України Пампурою М.В.

З мотивів викладених у цих листах, штатний розпис суду не затверджувався керівництвом ТУ ДСА в Івано-Франківській області та повертався суду на доопрацювання.

Лише листом від 24 квітня 2023 року Рада суддів України була повідомлена, що відповідний штатний розпис був затверджений територіальним управлінням ДСА України в Івано-Франківській області.

Зазначений приклад наочно демонструє, що ДСА України спроможна вирішувати питання, які виникають в організації діяльності судів та стосуються виконання повноважень

розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня, однак її керівництво не завжди має бажання це робити.

На засіданні Ради суддів України в.о. Голови ДСА України Пампура М.В. зазначав, що однією з причин було те, що начебто головою суду не подавався відповідний штатний розпис. В той же час у згаданому листуванні про це жодного разу не йшлося, а навпаки – штатний розпис повертався на доопрацювання.

До цього часу Раді суддів України не відомо, з якого часу тривало зазначене порушення, які суми суддівської винагороди були недоплачені, чи притягнуті винні в цьому особи до відповідальності. ДСА України навіть після виявлення даного факту ці питання з'ясувати вочевидь не бажає.

Рішенням Ради суддів України від 05 серпня 2022 року № 22 Радою підтримано ініціативу ДСА України про створення робочої групи з розробки та запровадження заходів реагування щодо запобігання випадків неефективного використання коштів Державного бюджету України розпорядниками коштів нижчого рівня, що знаходяться на тимчасово окупованій території України, утворену наказом Голови ДСА України від 13 липня 2022 року № 233.

Зазначене рішення було ухвалене з огляду на те, що до Ради суддів України надходила інформація про те, що окремі судді залишаються на окупованих територіях свідомо, в тому числі й тому, що вирішили співпрацювати з ворогом. Також була інформація про те, що окремі судді активно займаються питанням добору кадрів з числа колишніх співробітників суду для роботи на окупаційну владу.

Крім того, під час ухвалення відповідного рішення членами Ради суддів України активно обговорювалося питання можливості виплати будь-яких грошових коштів особам, які залишилися на окупованій території, в тому числі й тим, які могли перебувати в полоні.

Як зазначено у доповідній записці голови робочої групи, начальника управління аудиту ДСА України Пугача Д.О. від 01 серпня 2023 року № 6-11/184, адресованій в.о. Голови ДСА України Пампурі М.С., протягом 2022 року робочою групою проведено 5 засідань (15, 22, 28 липня, 16 серпня та 10 листопада 2022 року), підписано 5 протоколів засідань та внесено Голові ДСА України 5 подань робочої групи, в яких відображено 42 рекомендації та пропозиції.

Пропозиції та рекомендації, внесені Голові ДСА України, реалізовані частково:

- з метою забезпечення ефективного, результативного і цільового використання бюджетних коштів, належної організації та координації роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня видано наказ ДСА України від 08 серпня 2022 року № 270 "Про посилення відповідальності розпорядників коштів нижчого рівня";

- з метою практичної реалізації функцій Координаційного центру щодо опрацювання інформації про суддів, суддів у відставці та працівників установ системи правосуддя, які вирішили співпрацювати з ворогом на тимчасово окупованій території України, запроваджено щомісячний моніторинг місця перебування та видів організації роботи суддів, працівників апаратів судів, працівників інших органів та установ в системі правосуддя (наказ ДСА України від 04 листопада 2022 року № 403 "Про запровадження моніторингу місця перебування та форм організації роботи");

- розроблено рекомендації розпорядникам коштів нижчого рівня в частині необхідності здійснення нарахування усіх належних сум, але призупинення їх виплат особам, стосовно яких зареєстровані кримінальні провадження за злочини проти основ національної безпеки України в умовах воєнного стану, колабораціонізм, державну зраду тощо (рекомендації не затверджені).

За повідомленнями членів Ради суддів України, діяльність зазначеної робочої групи здебільшого мала формальний характер, зводилась до зачитування різного роду листів та повідомлень.

Рада суддів України погоджується з цим, адже основної мети запобігти неефективному використанню коштів Державного бюджету України розпорядниками коштів нижчого рівня, що знаходяться на тимчасово окупованій території України, на думку Ради суддів України, не досягнуто.

Вочевидь, однією з причин низької ефективності діяльності ДСА України, як головного розпорядника бюджетних коштів, в першу чергу є недостатня робота його керівництва, нездатність самостійно в межах визначених законодавством повноважень приймати оперативні рішення з проблемних питань судової влади, перекладаючи відповідальність за їх вирішення на свої територіальні управління, як розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня.

Зміст наказу ДСА України від 08 серпня 2022 року № 270 "Про посилення відповідальності розпорядників коштів нижчого рівня" по суті зводиться до перекладання відповідальності за виплату будь-яких коштів особам, які перебувають на окупованій території, на розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня.

А запровадження моніторингу місця перебування та форм організації роботи не мало наслідком надання розпорядникам бюджетних коштів нижчого рівня чітких та зрозумілих рекомендацій про те, чи виплачувати кошти, кому і у яких випадках.

В той же час вже на момент утворення робочої групи окремі розпорядники бюджетних коштів самостійно приймали рішення про призупинення відповідних виплат (наприклад судді Матвеева Ю.О., суддя Березін А.Г. та ін.), навіть за відсутності даних про можливу колабораційну або іншу діяльність проти Української Держави.

Керівництво Служби судової охорони України листом від 15 листопада 2022 року №9рс-455/22 вих. також повідомляло Раду суддів України, що не зважаючи на те, що на захопленій (окупованій) території на той час залишалися 105 працівників Служби, виплату їм грошового забезпечення було призупинено до моменту їх переміщення на підконтрольну Україні територію та проходження відповідної перевірки.

Показовим є те, що одним із членів робочої групи був заступник Голови ДСА України Пампура М.В. (наразі в.о. Голови ДСА України), який на засіданні Ради суддів України висловлював відверте нерозуміння питання про те, чому до цього часу здійснюються відповідні виплати особам, які продовжують перебувати на окупованій території, так і працівникам органів, які фактично не здійснюють діяльність (територіальні управління Луганської та Херсонської областей), та зазначав що ДСА України продовжує вживати заходів з "мінімізації" цих виплат.

Загалом вся інформація, що збирається ДСА України в порядку моніторингу, узагальнюється в різних таблицях, окремо по різних категоріях, що ускладнює її обробку. Наприклад, інформація щодо відряджених суддів містить відомості виключно про дати ухвалення відповідних рішень та не містить інформації про прибуття до відрядженого суду, причини не прибуття, перебування таких суддів на окупованій території, виплату їм суддівської винагороди.

Аналогічним чином надана інформація про суддів, які не були відряджені з судів, територіальну підсудність яких змінено. У ній зазначені виключно неповні дані про закінчення повноважень та про те, чи подавалась суддею заява про відрядження. Відсутня інформація про те, чи виплачуються таким суддям кошти, чи перебувають вони на підконтрольній Україні території.

Дані про працівників апаратів судів та суддів у простої теж не містять інформації про дійсне їх місце перебування. У ній зазначається виключно інформація про кількість днів простою. Теж саме стосується працівників апаратів судів, трудові відносини з якими припинені.

Аналіз зазначеної інформації вказує на те, що в одних випадках рішення про простій ухвалювалися вже 24 лютого 2022 року, а в інших – такі рішення ухвалювалися у 2023 році.

Інформація про те, яка кількість осіб, перебувала на окупованій території станом на кінець 2022 року Раді суддів України не надана, як і не надано інформацію про виплачені за цей період кошти, про що вже зазначалось раніше.

З наданої інформації про суддів та працівників апаратів судів на тимчасово окупованих територіях слідує, що вона надана суцільним порядком, у ній також не відображено інформацію про те, чи здійснюються цим особам виплати та в якому розмірі.

Наведене вище вказує, що здебільшого інформація збирається у хаотичному порядку, її обробка та узагальнення з метою прийняття ефективних управлінських рішень є утрудненою, а то й неможливою.

В той же час навіть з цієї інформації можна з'ясувати, що в одних випадках виплати особам на окупованих територіях продовжуються, в інших випадках такі особи переводяться у простій, у деяких випадках ухвалюється рішення про призупинення трудових договорів.

Теж саме стосується суддів та працівників апаратів судів, робота яких припинена.

Станом на 30 листопада 2022 року на окупованій території перебував щонайменше 21 суддя. Окремим з них суддівська винагорода не виплачується. Двом суддям виплата винагороди припинена з 21 листопада 2022 року та з 30 листопада 2022 року. Семи суддям суддівська винагорода продовжувала виплачуватися.

Також надана інформація про те, що за січень-червень 2023 року продовжуються виплати працівникам апаратів судів та суддям, які перебувають на окупованій території.

При цьому в наданій таблиці, є примітки про те, що в окремих випадках виплати не здійснюються з 2022 року. Тобто незрозумілим є те, чому зазначені особи включені у таблицю, яка стосується виплат проведених у січні-червні 2023 року.

Підсумовуючи вищевикладене слід прийти до висновку, що вся інформація збирається та надається у такий спосіб, щоб максимально утруднити її обробку та аналіз.

Незважаючи на це, з наданої інформації вбачається, що упродовж січня-червня 2023 року продовжувалися виплати 191 особі, яка перебувала на окупованій території, з них 6 суддям. Загальна сума виплачених за цей період коштів склала 11 млн. 163 тис. грн.

Також незрозумілою є позиція ДСА України щодо стимулюючих виплат, які нараховувалися на територіях, які є/були частково або повністю окупованими.

Особливо показовою є ситуація по Луганській та Херсонській областях. В той час як працівникам апаратів судів цих областей було забезпечено середній розмір стимулюючих виплат на рівні 3,8% та 9,2% (місцеві загальні суди), у територіальних управліннях ДСА України цих областей стимулюючі виплати забезпечені на рівні 125,2% та 110,6%.

Досить дивною є ситуація з виплатою суддівської винагороди судді Брянківського міського суду Луганської області Снегірьову В.А., адже як слідує з рішення Вищої ради правосуддя від 10 липня 2023 року № 701/0/15-23, перебуваючи в невідомому слідством місці, у період із 14 липня 2020 року по 30 вересня 2022 року з метою протиправного заволодіння шляхом обману державними грошовими коштами ТУ ДСА України в Луганській області, умисно не поінформував ДСА України та ТУ ДСА України в Луганській області як про набуття ним громадянства іноземної держави, так і про необхідність припинення виплат йому грошових коштів як суддівської винагороди.

При цьому рішенням Ради суддів України від 12 січня 2018 року №3 за результатами обговорення висновків та перевірки звернень судді Брянківського міського суду Луганської області Снегірьова Віталія Андрійовича від 26 вересня 2017 року, 24 листопада 2017 року, 07 грудня 2017 року з приводу припинення з 08 серпня 2017 року виплати йому суддівської винагороди, Рада суддів України не вбачала підстав для реагування у зв'язку з припиненням йому виплати суддівської винагороди ТУ ДСА України в Луганській області.

Викладені у рішенні ВРП обставини вказують на те, що якимось чином виплата суддівської винагороди Снегірьову В.А. була відновлена. При цьому у Єдиному державному реєстрі судових рішень відсутні будь-які рішення судів щодо розгляду цього питання.

В той же час, безсумнівним є те, що після 24 лютого 2022 року, з'ясувавши, що вказана особа перебуває на тимчасово окупованій території України, у керівництва ТУ ДСА в Луганській області, керівництва ДСА України мали виникнути питання щодо доцільності продовження їй виплати суддівської винагороди з огляду на ухвалені Радою суддів України рішення щодо Снегірьова В.А. ще у 2018 році.

Варто наголосити, що відповідно до пункту 7 частини 5 статті 22 Бюджетного Кодексу України головний розпорядник бюджетних коштів серед іншого здійснює управління бюджетними коштами у межах встановлених йому бюджетних повноважень, забезпечуючи ефективне, результативне і цільове використання бюджетних коштів, організацію та

координацію роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів у бюджетному процесі.

Впродовж 2022 та 2023 року керівництво ДСА України неодноразово заявляло про те, що завдяки міжнародній технічній, благодійній та іншій допомозі на загальну суму понад 35 млн. грн. вдалося відновити роботу окремих судів після руйнування, закупити генератори, оргтехніку, користувацькі термінали системи супутникового інтернету Starlink тощо.

Слід зазначити, що листом від 09 червня 2023 року № 9рс-257/23 Рада суддів України звернулася до ДСА України щодо надання переліку благодійної, у тому числі гуманітарної допомоги, отриманої від міжнародних партнерів в період воєнного або надзвичайного стану (у 2022 та 2023 роках) та інформації про подальший розподіл такої допомоги.

Листом від 06 липня 2023 року за вих. № 14-8065/23 за підписом в.о. Голови ДСА України Пампури М.В. до Ради суддів України надійшла відповідь, у якій посилаючись на норми чинного законодавства, якими на думку ДСА України встановлено певні обмеження, повідомлялось, що благодійної, у тому числі гуманітарної допомоги, від міжнародних партнерів у період воєнного або надзвичайного стану (у 2022 та 2023 роках) ДСА України не отримувала.

У відповідь на повторний запит Ради суддів України від 12 липня 2023 року № 9рс-337/23-вих ДСА України надано інформацію щодо отриманої безоплатної міжнародної технічної допомоги в період воєнного або надзвичайного стану (у 2022 та 2023 роках) та копії документів, які підтверджують отримання такої допомоги.

Наведене ще раз вказує на те, що в окремих випадках запитувана інформація ДСА України надається неохоче. Знову ж надана інформація не завжди дає можливість встановити хто був кінцевим отримувачем допомоги.

Так, протягом 2022 року (з моменту введення в Україні воєнного стану) міжнародними партнерами з розвитку надано ДСА України безоплатно міжнародну технічну допомогу серед якої, зокрема, техніка, обладнання, товарно-матеріальні цінності на загальну суму 35 млн. 965 тис. 065,71 грн:

I. У рамках програми USAID "Справедливість для всіх", реалізацію якої забезпечує Кімонікс Інтернешнл Інк, зареєстрованої Секретаріатом Кабінету Міністрів України (реєстраційна картка від 06.10.2021 № 4836), ДСА України отримано обладнання на загальну суму 5 млн 465 тис 865,60 грн (ноутбуки, маршрутизатори, зовнішні накопичувачі). Зазначено, що кінцевим користувачем майна є територіальні управління ДСА України та суди.

II. У рамках Проекту "Підтримка реформ та цифровізації сектору юстиції в Україні (ПРАВО-JUSTICE II)", що впроваджується "Експертіз Франс" Французькою агенцією міжнародної технічної допомоги (AFETI), зареєстрованого Секретаріатом Кабінету Міністрів України (реєстраційна картка від 21.09.2021 № 4823), ДСА України отримано:

- 1) обладнання на загальну суму 241 тис 598,93 грн для Етичної ради;
- 2) обладнання на загальну суму майже на 7 млн 453 тис 949,58 грн (шоломи, бронезилети, пластини до бронезилетів), все майно передано Службі судової охорони;
- 3) друк 250 примірників ювілейної книги з нагоди 20-річчя ДСА України на загальну суму 216 тис 069,96 грн.

III. У рамках Проекту "Підтримка ЄС для Сходу України – відновлення, зміцнення миру та урядування" Програми ООН з відновлення та розбудови миру (ПРООН), що реалізується Європейським Союзом через Програму розвитку Кабінету Міністрів України (реєстраційна картка від 13.02.2020 № 4019-02), ДСА України отримано:

- 1) канцтовари для проведення з'їзду суддів України на суму 62 тис 555,00 грн;
- 2) друк 250 примірників ювілейної книги з нагоди 20-річчя ДСА України на загальну суму 188 тис 625,00 грн.

Протягом 2023 року (станом на 01.08.2023) міжнародними партнерами з розвитку надано ДСА України безоплатно міжнародну технічну допомогу, серед якої, зокрема, техніка, обладнання, товарно-матеріальні цінності:

I. У рамках Проекту Ради Європи "Підтримка судової влади України в забезпеченні кращого доступу до правосуддя", реалізацію якого забезпечує Рада Європи, зареєстрованого Секретаріатом Кабінету Міністрів України (реєстраційна картка від 14.11.2021 № 4886-1),

ДСА України отримано обладнання на загальну суму 5 млн 301 тис 674,95 грн (55 персональних комп'ютерів, 55 багатофункціональних пристроїв, 55 принтерів). Яким чином розподілено вказане майно не зазначено.

II. У рамках програми USAID "Справедливість для всіх", реалізацію якої забезпечує Кімонікс Інтернешнл Інк, зареєстрованої Секретаріатом Кабінету Міністрів України (реєстраційна картка від 06.10.2021 № 4836), ДСА України отримано персональні комп'ютери, оргтехніка для судів Київської області (5 серверів, 80 персональних комп'ютерів, 50 ноутбуків, 50 багатофункціональних пристроїв, 130 Win програмне забезпечення на загальну суму 11431105,00 грн (реалізація грантового проєкту "Відновлення роботи судів після деокупації Київської області" Кінцевим користувачем майна є місцеві суди Київської області).

III. У рамках Проєкту "Підтримка реформ та цифровізації сектору юстиції в Україні (ПРАВО-JUSTICE II)", що впроваджується "Експертіз Франс" Французькою агенцією міжнародної технічної допомоги (AFETI), зареєстрованого Секретаріатом Кабінету Міністрів України (реєстраційна картка від 21.09.2021 № 4823), ДСА України в межах ініціативи "Модельні суди" отримано:

1) ліцензію на використання системою ZOOM 16 одиниць на загальну суму 11 тис. 565,58 грн;

2) обладнання на загальну суму 1 млн 634 тис 686,00 грн (15 електричних генераторів та обладнання для дитячої кімнати). Кінцевим користувачем майна є суди – номінанти заходу "Модельний суд року";

3) обладнання на загальну суму 1 млн 327 тис 157,11 грн (33 джерела безперебійного живлення, 12 ноутбуків, 12 мультифункціональних пристроїв 5 комп'ютерів (моноблок), 1 сканер (довгий тип), 1 телевізор з плоским екраном). Кінцевим користувачем майна є суди – номінанти заходу "Модельний суд року".

Крім того, у рамках співпраці з Профспілковою асоціацією португальських суддів Територіальним управлінням Служби судової охорони у Львівській області отримано гуманітарну допомогу на загальну суму 64394,00 євро (2 млн 531 тис 213,00 грн.), (балістичний жилет з м'якою бронею рівня захисту NIJ IIIA + набір балістичних твердих пластин рівня NIJ IV ICW – 50 шт.; балістичні шоломи, рівень захисту IIIA – 50 шт.; тактичні черевики – 50 шт.; індивідуальна аптечка (IFAK) – 50 шт.)

Надана інформація наочно демонструє, що в окремих випадках Проєкти самостійно визначають кінцевих користувачів майна, як це стосується номінантів заходу "Модельний суд року" чи проєкту "Відновлення роботи судів після деокупації Київської області".

Однак у всіх випадках надання міжнародної технічної допомоги відбувається шляхом укладання договорів, стороною яких є ДСА України в особі її керівника. Це означає, що сторони договору є рівними та узгоджують всі його істотні умови.

З огляду на це, а також враховуючи безпекову ситуацію в інших регіонах України, незрозумілою є позиція керівництва ДСА України щодо укладання договору, згідно якого ТУ ССО у Львівській області були передані балістичний жилет з м'якою бронею рівня захисту NIJ IIIA + набір балістичних твердих пластин рівня NIJ IV ICW – 50 шт.; балістичні шоломи, рівень захисту IIIA – 50 шт.; тактичні черевики – 50 шт.; індивідуальна аптечка (IFAK) – 50 шт.

Дивною виглядає закупівля шоломів, бронежилетів, пластин до бронежилетів на загальну суму 7 млн 453 тис 949,58 грн у рамках Проєкту "Підтримка реформ та цифровізації сектору юстиції в Україні (ПРАВО-JUSTICE II)".

Так само недоречним є укладення договорів про друк 500 примірників ювілейної книги з нагоди 20-річчя ДСА України на загальну суму 216 тис. 069,96 грн. та 188 тис 625,00 грн. (404 тис. 594,96 грн.). Частина таких примірників була також видрукована у рамках Проєкту "Підтримка реформ та цифровізації сектору юстиції в Україні (ПРАВО-JUSTICE II)".

Незрозумілим є яким чином закупівля бронежилетів та друк книг сприяли цифровізації сектору юстиції.

Рада суддів України вважає, що в умовах повномасштабної війни ці кошти доречніше було б витратити на інші потреби, аніж друк книжок. Тим більше, з огляду на заявлену

підтримку розвитку цифровізації всіх сфер судочинства, відповідні матеріали цілком могли бути видані в електронному форматі.

Окремої уваги заслуговує питання реалізації ДСА України повноважень щодо управління об'єктами державної власності, що належать до сфери її управління.

17 серпня 2023 року Радою суддів України ухвалено окреме рішення № 32 щодо Державного підприємства "Санаторно-курортний лікувальний центр "Шкло" (далі – ДП СКЛЦ "Шкло", яким визнано неприпустимими дії керівників Державної судової адміністрації України, зокрема її Голови Сальнікова О.О. та заступника Голови Пампури М.В., які без відома Вищої ради правосуддя та Ради суддів України та без погодження з ними, всупереч існуючих процедур та на власний розсуд, в умовах воєнного стану, сприяли вибуттю єдиного санаторно-курортного лікувального комплексу, що перебуває у віданні судової гілки влади, зі сфери управління ДСА України та передачі його до сфери управління Фонду державного майна України з метою подальшої приватизації, що призвело до включення єдиного майнового комплексу ДП СКЛЦ "Шкло" до відповідного переліку об'єктів, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України № 910-р від 14 жовтня 2022 року.

В той же час з наявної у Раді суддів України інформації станом на 01 липня 2023 року до сфери управління ДСА України належало 1 тис. 879 об'єктів нерухомого державного майна.

Серед іншого наявні 131 об'єкт загальною площею 128 тис. 410,6 м.кв., які не використовуються за своїм безпосереднім призначенням (і це без урахування територій де ведуться/велися бойові дії або тимчасово окуповані території).

На сьогодні 31 об'єкт переданий в оренду, по 21 об'єкту опрацьовується чи ініційовано питання приватизації (частково й по об'єктах, які перебувають в оренді).

Щодо інших об'єктів, жодних управлінських рішень не прийнято. Принаймні з наданої інформації не вбачається, що ДСА України розроблено будь-які заходи з ефективного управління об'єктами державної власності, що належать до сфери її управління.

Ще одним важливим питанням, яке постало в умовах воєнного стану в Україні, є також відновлення роботи судів на деокупованих територіях.

До прикладу, 05 червня 2023 року до Ради суддів України надійшло звернення голови Херсонського міського суду Херсонської області Гонтара Д.О. (за наслідками ухваленого зборами суддів рішення) щодо вирішення питання про відтермінування дати початку процесуальної діяльності суду, визначеної рішенням Вищої ради правосуддя від 30 травня 2023 року № 566/0/15-23.

У своєму зверненні голова суду зазначає, що інформація про створення належних умов для здійснення правосуддя Херсонським міським судом Херсонської області не відповідає дійсності. За результатами проведеної інвентаризації виявлено відсутність придатної для використання комп'ютерної та оргтехніки, відсутність системи для здійснення відео та аудіо фіксації, пошкодження внутрішньої інтернет мережі, часткова відсутність меблів, невідповідність приміщення суду мінімальним санітарним нормам тощо.

Також у зверненні наголошено на критичну ситуацію щодо кадрового забезпечення апарату суду з огляду на безпекову ситуацію у місті Херсоні у зв'язку з постійними обстрілами міста з різного виду озброєння (танки, міномети, РСЗВ тощо).

У відповідь на запит Ради суддів України від 09 червня 2023 року № 9рс-261/23 про стан забезпечення умов Херсонського міського суду Херсонської області ДСА України листом від 23 червня 2023 року № 14-7480/23 повідомила про вжиті заходи щодо відновлення роботи зазначеного суду. Станом на 20 червня 2023 року на робочому місці та дистанційно працюють 24 працівники апарату Херсонського міського суду Херсонської області, до виконання своїх обов'язків приступило 4 судді, ще 7 перебувають у щорічних відпустках, 2 не мають повноважень щодо здійснення правосуддя. За це період до Херсонського міського суду Херсонської області надійшло 107 справ і матеріалів за всіма видами судочинства, 38 заяв про видачу копій судових рішень, надходження судових справ з кожним днем збільшується.

Наведене вище вказує на те, що ДСА України надається недостовірна інформація щодо можливості відновлення роботи судів на деокупованих територіях. Фактично відповідні заходи щодо належного матеріально-технічного забезпечення судів, робота яких відновлена,

у більшості випадків розпочинаються вже після ухвалення відповідних рішень, а заходи, які вживаються, не можна вважати достатніми.

Також у 2022 році за ініціативи ДСА України фактично припинено трансляцію судових засідань на YouTube – каналі "Судова влада України".

Так, з цього приводу до Ради суддів України звернувся Одеський апеляційний суд листом від 16 червня 2023 року № 02-04/7/2023.

У своєму зверненні суд зазначає, що в проекті концепції розвитку комунікаційної політики судової влади, схваленої рішенням Ради суддів України від 04 травня 2023 року № 18 зазначено, що основна комунікація, яка стосується щоденної роботи судів, має відбуватися на рівні конкретних судових інстанцій, які розглядають справи. Це включає інформацію про розглянуті справи, прийняті рішення та інші аспекти судового процесу. Такий підхід до комунікації сприятиме забезпеченню доступу до інформації про судові рішення та прозорості судової системи для громадян та інших зацікавлених сторін.

Втілення принципу гласності судового процесу, закріпленого нормами процесуального законодавства, забезпечується, зокрема, шляхом трансляції судового процесу на відкритих платформах з метою освітлення судових засідань серед широкого кола осіб.

Прозорість і відкритість судів, як запорука гармонізації відносин з громадянами забезпечується шляхом висвітлення відповідної інформації про діяльність судів на офіційному вебпорталі "Судова влада України".

Так, наразі є доступною для судів можливість трансляції судового засідання з використанням підсистеми відеоконференцв'язку на порталі "Судова влада України у вкладенні "Судові засідання онлайн".

Водночас можливість трансляції судового засідання на YouTube – каналі "Судова влада України", яка нещодавно активно використовувалась та мала неабиякий попит серед учасників судових проваджень, відсутня.

Між тим листом ДСА України від 28.03.2022 № 15-2663/22 повідомлено Верховний Суд, Вищий антикорупційний суд, апеляційні суди, місцеві господарські та адміністративні суди та Територіальні управління ДСА України про те, що 11 березня 2022 року державним підприємством "Центр судових сервісів" випущено оновлену версію підсистеми відеоконференцв'язку, яка забезпечує автоматичне проведення онлайн-трансляцій судових засідань на YouTube – каналі вебпорталу судової влади України. Для здійснення такої трансляції секретарю судового засідання необхідно лише поставити відмітку щодо трансляції в підсистемі відеоконференцв'язку.

Втім, листом від 14 жовтня 2022 року № 15-9301/22 ДСА України роз'яснено, що підсистема відеоконференцв'язку забезпечує автоматичне проведення онлайн-трансляцій судових засідань лише на порталі "Судова влада України", онлайн-трансляція на YouTube – каналі вебпорталу судової влади України не здійснюється.

Від початку 2015 року в Україні існували трансляції судових процесів технічними засобами судів. Даний механізм став яскравим прикладом конструктивної співпраці громадянського суспільства та судової влади. Поширенням цієї практики цікавились міжнародні партнери. Він був вперше реалізований ГО "Вектор прав людини" у співпраці з Радою суддів України в рамках проекту "Суд людською мовою" у 2015 році.

З допомогою відеокамер, встановлених у залах судових засідань, судові засідання транслюються у YouTube-каналі "Судова влада України". Також їх можна переглянути на вебпорталі "Судова влада України" у розділі "Судові засідання онлайн", де вони упорядковані за категоріями: поточні, минулі та майбутні. Усі відео зберігаються на YouTube-каналі "Судова влада України" із розміщенням відповідних посилань на вебпорталі "Судова влада України".

YouTube-канал "Судова влада України" створений у 2015 році. 22 серпня під час вебінару "Судові трансляції: як має діяти суд?" представник ДП "Інформаційні судові системи" повідомив, що "за весь час існування на YouTube-каналі "Судова влада України" опубліковано 1815 трансляцій засідань. Всього за останній рік відео каналу нараховує 171 тис. переглядів

Станом на 2019 рік, коли одним із партнерів Ради суддів України ГО "Вектор прав людини" було презентовано Результати всеукраїнського опитування працівників і працівниць судів України " МЕДІАВІДКРИТІСТЬ СУДІВ УКРАЇНИ" ця цифра сягнула майже мільйону – 934 585 переглядів".

Трансляції судових засідань дивляться не лише в Україні. Відео на каналі "Судова влада України" переглядають мешканці Сполучених Штатів, Німеччини, Білорусі, Польщі, Італії, Нідерландів та Великої Британії.

Алгоритм забезпечення транслявання судових процесів технічними засобами судів був викладений в листі ДСА України від 14 березня 2016 року про можливість онлайн-трансляції судових засідань у справах, які мають значний суспільний інтерес.

До моменту скасування ДСА України подібної практики судові трансляції були не лише важливим рушієм забезпечення права на справедливий суд, зокрема права на публічні слухання, принципів гласності та відкритості судочинства, а й активно застосовувалися у своїй професійній діяльності журналістською, адвокатською, викладацькою спільнотами. Так, наприклад, викладачі(-ки) застосовували записи судових трансляцій під час навчання майбутніх юристів(-ок).

Рада суддів України не може зрозуміти доцільності припинення онлайн-трансляції судових засідань на YouTube-каналі вебпорталу судової влади України та розцінює це як черговий приклад прийняття невдалого управлінського рішення, яке не могло прийматися без узгодження із керівництвом ДСА України.

Крім того, 15 грудня 2022 року набрав чинності Закон України "Про ліквідацію Окружного адміністративного суду міста Києва та утворення Київського міського окружного адміністративного суду" від 13 грудня 2022 року №2825-IX (далі Закон, Закон №2825-IX).

Вказаним Законом ухвалено ліквідувати Окружний адміністративний суд міста Києва та утворити Київський міський окружний адміністративний суд із місцезнаходженням у місті Києві. Територіальна юрисдикція Київського міського окружного адміністративного суду поширюється на місто Київ.

Прикінцевими та перехідними положеннями Закону встановлено, що з дня набрання чинності цим Законом:

Окружний адміністративний суд міста Києва припиняє здійснення правосуддя;

до початку роботи Київського міського окружного адміністративного суду справи, підсудні окружному адміністративному суду, територіальна юрисдикція якого поширюється на місто Київ, розглядаються та вирішуються Київським окружним адміністративним судом;

Окружний адміністративний суд міста Києва невідкладно, протягом десяти робочих днів, передає судові справи, які перебувають у його володінні, до Київського окружного адміністративного суду.

Відповідно до частини п'ятої статті 147 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" наказом Державної судової адміністрації від 21 лютого 2023 року №53/к призначено тимчасово виконуючим обов'язки керівника апарату Київського міського окружного адміністративного суду.

28 лютого 2023 року здійснено державну реєстрацію новоутвореної юридичної особи – Київського міського окружного адміністративного суду, про що внесено запис до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

Рішенням Вищої ради правосуддя від 25 липня 2023 року №751/0/15-23 визначено на 2023 рік тимчасову кількість суддів у Київському міському окружному адміністративному суді – 51 (п'ятдесят одну) посаду.

31 липня 2023 року в. о. Голови ДСА України погоджено, а т. в. о. керівника апарату Київського міського окружного адміністративного суду затверджено тимчасову структуру та тимчасову штатну чисельність Київського міського окружного адміністративного суду на 2023 рік (51 суддя, 166 працівників апарату суду).

Варто відзначити й те, що 24 березня 2023 року між Україною та МВФ підписаний Лист про наміри та Меморандум про економічну та фінансову політику.

У підпункті 4 пункту 56 зазначеного Меморандуму вказано про створення до кінця грудня 2023 року нового суду, який буде розглядати адміністративні справи проти

національних державних органів (наприклад, НБУ, НАБУ, НАЗК) суддями, які пройшли належну перевірку на незалежність, компетентність та добросовісність.

Відповідно до частини другої статті 83 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" критеріями кваліфікаційного оцінювання є:

- 1) компетентність (професійна, особиста, соціальна тощо);
- 2) професійна етика;
- 3) добросовісність.

Отже, в суді, про який йдеться в Меморандумі про економічну та фінансову політику, мають працювати судді, які пройшли кваліфікаційне оцінювання.

Відповідно до статті 27 Кодексу адміністративного судочинства України, адміністративні справи з приводу оскарження нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, міністерства чи іншого центрального органу виконавчої влади, Національного банку України чи іншого суб'єкта владних повноважень, повноваження якого поширюються на всю територію України, крім випадків, визначених цим Кодексом, адміністративні справи з приводу оскарження рішень Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель та рішень у сфері державної допомоги суб'єктам господарювання, адміністративні справи за позовом Антимонопольного комітету України у сфері державної допомоги суб'єктам господарювання, адміністративні справи, відповідачем у яких є дипломатичне представництво чи консульська установа України, їх посадова чи службова особа, а також адміністративні справи про оскарження актів, дій чи бездіяльності органу, що здійснює дисциплінарне провадження щодо прокурорів, та про анулювання реєстраційного свідоцтва політичної партії вирішуються окружним адміністративним судом, територіальна юрисдикція якого поширюється на місто Київ.

Відтак, за умов чинного правового регулювання, новостворений Київський міський окружний адміністративний суд на даний час є судом, територіальна юрисдикція якого буде поширюватися на місто Київ, тобто тим судом, якому якраз і будуть підсудні адміністративні справи проти національних державних органів (наприклад, НБУ, НАБУ, НАЗК).

В той же час наразі тривають дискусії, чи збереже Київський міський окружний адміністративний суд подібний статус у майбутньому, чи на виконання взятих Україною перед МВФ зобов'язань про створення нового суду до грудня 2023 року законодавець та інші зацікавлені суб'єкти запропонують іншу модель його формування (можливо по аналогії з формуванням ВАКС).

Незалежно від того, яким чином законодавець та інші зацікавлені суб'єкти вирішать це питання, після ліквідації Окружного адміністративного суду міста Києва та до утворення нового суду саме Київський окружний адміністративний суд отримав його виключну юрисдикцію розглядати адміністративні справи, де відповідачами є державні органи, розташовані в Києві.

Замість того, щоб вжити заходів до забезпечення належної роботи Київського окружного адміністративного суду ДСА України видає накази, яким матеріально-технічна база ліквідованого Окружного адміністративного суду м. Києва розподіляється між іншими судами.

Згідно наказу Голови ДСА України Сальнікова О.О. від 24 липня 2023 року №338 три комплекти фіксування судового засідання в режимі звуку, відео запису та відеоконференцз'язку передаються з Окружного адміністративного суду міста Києва у Херсонський апеляційний суд.

Згідно з наказом ДСА України від 28 серпня 2023 року №411, протягом місяця Господарський суд міста Києва отримає з фондів Окружного адміністративного суду міста Києва низку засобів інформатизації (наказ підписано в.о. Голови ДСА Пампурою М.В.).

Раді суддів України не зрозумілі подібні дії керівництва ДСА України з огляду на те, що роботу Київського окружного адміністративного суду не забезпечено. При тому, що першочерговим Планом заходів з ліквідації Окружного адміністративного суду міста Києва було передбачено передати основні засоби, нематеріальні активи, товарно-матеріальні цінності, документи і розрахунки суду, що ліквідується, до ТУ ДСА України в місті Києві з подальшою передачею до Київського міського окружного адміністративного суду.

На день набрання чинності Законом України № 2825-IX згідно зі штатним розписом Київського окружного адміністративного суду, затвердженим територіальним управлінням Державної судової адміністрації України у Київській області, у Київському окружному адміністративному суді затверджено штат суду у кількості 25 суддів, фактично у штаті суду перебувало та перебуває 26 суддів, з яких 3 судді відряджені, 3 судді перебувають у відпустці по догляду за дитиною, та 91 штатна одиниця працівників апарату суду.

Згідно зі штатним розписом Київського окружного адміністративного суду, затвердженим Територіальним управлінням ДСА України у Київській області, штатна чисельність Відділу документального забезпечення та контролю (канцелярія) Київського окружного адміністративного суду складає 12 штатних одиниць. Фактична чисельність працівників цього відділу становить 2 працівники апарату, з урахуванням начальника структурного підрозділу, у відділі правової, аналітично-статистичної роботи та узагальнення судової практики - лише начальник відділу, а у відділі управління персоналом та інформаційного забезпечення - начальник відділу та його заступник.

Штатна чисельність суддів Окружного адміністративного суду міста Києва складала 51 суддя (у тому числі 2 відряджених суддів), а також 243 штатні одиниці працівників апарату суду.

Відповідно до статистичних даних Київського окружного адміністративного суду у період з 01 січня 2022 року по 01 грудня 2022 судом розглянуто 14 тис 511 судових справ та матеріалів. Середньомісячне навантаження із розгляду справ на одного суддю становив 72. Залишок нерозглянутих справ становив 8963 судових справ та матеріалів. Середньомісячне надходження справ на одного суддю становило 69.

Згідно з інформацією Окружного адміністративного суду міста Києва передачі на розгляд Київського окружного адміністративного суду підлягали близько 64 тис справ та матеріалів, що перебували у провадженні суду, а також близько 300 тис справ, які передані до архіву.

Станом на 26 липня 2023 року на розгляд Київського окружного адміністративного суду надійшло 34 тис 613 адміністративних справ та матеріалів, у той же час впродовж січня-липня 2022 року до суду надійшли 7 тис 452 справи та матеріали. Тобто, протягом періоду січня-липня 2023 року статистичний показник надходження справ та матеріалів збільшився більше, ніж у 4,6 рази.

У провадженні суду станом на 26 липня 2023 перебуває 43 тис 109 адміністративних справ та матеріалів (по 1 тис 874 у розрахунку на одного суддю), разом з тим, за аналогічний період роботи цей показник складав 18 тис 389 справ (920 справ у розрахунку на одного суддю).

Наведена статистична інформація зі здійснення судочинства вказує на те, що наявна чисельність суддів та працівників апарату Київського окружного адміністративного суду не є достатньою для виконання приписів Закону №2825-IX від 13.12.2022, тому об'єктивною була та залишається необхідність збільшення штатної чисельності суддів та працівників апарату суду.

Станом на 26 липня 2023 на виконання Закону України № 2825-IX Окружним адміністративним судом міста Києва передано до Київського окружного адміністративного суду 30 тис 818 адміністративних справ, з яких зареєстровано лише 8 тис 700 справ та матеріалів, у тому числі 1 тис 733 – для направлення до судів апеляційної та касаційної інстанцій.

Крім того, не зареєстровано поштову кореспонденцію, у тому числі позовні заяви, заяви/клопотання у справах, інші документи, які підлягають реєстрації:

- позовні заяви, які надійшли засобами поштового зв'язку близько 15 тис;
- позовні заяви та інші матеріали, які надійшли через систему "Електронний суд" – 1 тис 272 документи, з яких близько 700 позовних заяв.

Також, після перегляду Шостим апеляційним адміністративним судом та Верховним Судом до Київського окружного адміністративного суду надійшло близько 9 тис 966 справ (для продовження розгляду, для нового судового розгляду та ті справи, рішення у яких залишені без змін).

При цьому впродовж січня-липня 2022 року до Київського окружного адміністративного суду надійшло 7 тис 452 позовні заяви та матеріали, зареєстровано вхідної кореспонденції 19 тис 930 документів. Протягом січня-липня 2023 року на розгляд суду надійшло 34 тис 613 позовних заяв та матеріалів (в середньому 1 тис 505 справ і матеріалів у розрахунку на 1 суддю), зареєстровано вхідної кореспонденції 55 тис документів.

Впродовж січня-липня 2022 року до суду надійшло звернень (заяв, запитів на публічну інформацію, адвокатських запитів, заяв про надання інформації у справах) – 2 тис 611. Станом на 26 липня 2023 року – 4 тис 800 звернень (заяв, запитів на публічну інформацію, адвокатських запитів, заяв про надання інформації у справах).

Таким чином, навантаження лише з приймання та реєстрації вхідної кореспонденції Відділу документального забезпечення та контролю (канцелярія) збільшилось у 4,6 разів. Крім того, збільшилось навантаження із видачі виконавчих документів та копій судових рішень, направлення справ та матеріалів на розгляд судів апеляційної та касаційної інстанцій, наданні відповідей на звернення громадян, адвокатські запити, запити на надання публічної інформації, заяв у справах.

Водночас чисельність суддів не є достатньою для здійснення правосуддя із таким рівнем навантаження із розгляду справ, у зв'язку зі зміною підсудності, а чисельність працівників апарату для виконання необхідних завдань є критично низькою. Крім того, приміщення, у якому знаходиться Київський окружний адміністративний суд станом на зараз, не забезпечує розміщення тієї кількості справ, які перебувають у провадженні суду, справ, що підлягають передачі, та тих, які надходять на розгляд суду, ані розміщення необхідної кількості суддів та працівників апарату суду для реалізації вимог Закону № 2825-ІХ.

Згідно з листом від 16 грудня 2022 року вих.№ 02-41/7473/22 голова суду звернувся до ДСА України з проханням надати Київському окружному адміністративному суду приміщення, яке забезпечить розміщення необхідної кількості суддів та працівників апарату, збільшення штатної кількості суддів та працівників апарату суду та надав відповідний проект штатного розпису для розгляду.

Також листом від 22 грудня 2022 року вих.№ 02-41/7523/22 голова суду звернувся до голови Верховного Суду з приводу вирішення питання відрядження до Київського окружного адміністративного суду суддів для забезпечення належного рівня здійснення правосуддя у строки, визначені процесуальним Законом та уникнення надмірного навантаження з розгляду справ на суддів.

З метою виконання приписів Закону України № 2825-ІХ відповідно до розпорядження голови суду та наказу керівника апарату суду було утворено комісію із приймання адміністративних справ та матеріалів, що підлягають передачі на розгляд Київського окружного адміністративного суду (розпорядження голови суду від 15 грудня 2022 року №7-р/Гс, наказ керівника апарату від 15 грудня 2022 року № 71-од/ка).

Питання реалізації Закону № 2825-ІХ обговорювались на зборах суддів Київського окружного адміністративного суду. На виконання рішення зборів суддів Київського окружного адміністративного суду від 06 лютого 2023 №2-1/23 за дорученням зборів суддів голова суду звернувся до ДСА України щодо вирішення питання надання суду приміщення, яке забезпечить розміщення необхідної кількості суддів та працівників апарату, збільшення штатної чисельності суддів та працівників апарату, збільшення видатків на оплату праці працівників апарату, для придбання предметів, матеріалів, обладнання, для оплати комунальних послуг, забезпечення оргтехнікою.

Всі ці звернення залишилися без належного реагування з боку ДСА України.

Власними зусиллями керівництва суду було віднайдено приміщення за адресою: м, Київ, проспект Голосіївський, будинок № 50, на 3, 11 та 12 поверхах, з метою розміщення Київського окружного адміністративного суду, балансоутримувачем якого є Державне підприємство "Український, науково-дослідний і проектний інститут цивільного будівництва "УКРНДПЦИВІЛЬБУД" (код ЄДРПОУ 02497683), уповноважений орган управління – Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури. З цією метою Київський окружний адміністративний суд звернувся до балансоутримувача та Фонду державного майна України та щодо передачі даного приміщення для розміщення установи на умовах оренди

(лист від 14 лютого 2023 року вих. № 02-41/1351/23 та від 07 березня 2023 року вих. № 03-32/2587/23).

Проте Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури не було погоджено питання для передачі вказаного приміщення для розміщення Київського окружного адміністративного суду.

Листом від 28 лютого року 2023 року вих. № 03-31/2198/23 суд повторно звернувся до ДСА України щодо необхідності забезпечення суду оргтехнікою, збільшення видатків на оплату праці працівників апарату, для придбання предметів, матеріалів, обладнання, для оплати комунальних послуг, забезпечення оргтехнікою, та надав необхідні розрахунки.

На виконання листа Вищої ради правосуддя від 27 березня 2023 року № 2182/0/9-23 та листа ДСА України щодо виконання Київським окружним адміністративним судом Закону № 2825-IX листом від 03 квітня 2023 року вих. № 02-41/3889/22 суд поінформував про стан виконання цього Закону та вкотре наголосив на існуючих потребах, необхідних для його реалізації, які потребують негайного вирішення.

Листами від 07 квітня 2023 року за вих. № 03-32/4096/23 від 16 червня 2023 року № 03-32/7037/23 суд звернувся до ДСА України щодо збільшення видатків на заробітну плату, надавши відповідні розрахунки.

Крім того, зусиллями керівництва суду було віднайдено частину приміщень та укладено договори оренди у приміщенні за адресою місто Київ, бульвар Лесі України, 26 А та 26 Б, частину приміщень якого на даний час використовує Київський окружний адміністративний суд, для можливого розміщення у цих приміщеннях суддів та додаткових працівників апарату. У подальшому голова суду звернувся до ДСА України щодо ініціювання питання відрядження суддів у зв'язку із надмірним навантаженням.

Варто зауважити, що на даний час вказані додаткові приміщення використовуються для розміщення справ, які передані Окружним адміністративним судом міста Києва, оскільки інші приміщення у Київського окружного адміністративного суду відсутні.

29 червня 2023 року суд звернувся до ДСА України щодо передачі суду обладнання у межах процедури ліквідації Окружного адміністративного суду міста Києва.

Жодного майна чи обладнання суду не було передано натомість, як зазначалось раніше, відповідне майно та обладнання передається іншим судам з незрозумілих причин.

Таким чином, з метою реалізації приписів Закону № 2825-IX суд неодноразово звертався до ДСА України в частині необхідності фінансового, матеріально-технічного та кадрового забезпечення. Проте усі звернення до ДСА України, у тому числі стосовно можливої передачі у користування оргтехніки Окружного адміністративного суду міста Києва у межах процедури ліквідації, залишені без належного реагування, суд не забезпечений приміщенням, додаткове фінансування ані на видатки на оплату праці працівників апарату, ані для матеріально-технічного забезпечення не надані.

На фоні тих проблем, з якими стикаються інші суди, варто наголосити, що в даному випадку мова йде про реалізацію положень Закону № 2825-IX, а не тільки про прийняття певних управлінських рішень. А тому, в силу вимог Закону є потреба термінового здійснення організаційних заходів насамперед фінансового, матеріально-технічного та кадрового характеру.

Тривале невжиття таких заходів, як і зволікання з їх реалізацією, станом на сьогодні призводить до порушення прав десятків тисяч громадян та юридичних осіб на доступ до правосуддя. Критично низький рівень заробітної плати працівників апарату суду спричинив надвисокий рівень плинності кадрів, відтік з апарату суду кваліфікованих працівників, оскільки за наявності надзвичайно високого рівня навантаження у роботі, суд позбавлений можливості забезпечити гідний рівень заробітної плати працівників апарату суду.

На вакантні посади із таким мізерним рівнем заробітної плати та таким рівнем навантаження ніхто не претендує. При цьому суд постійно оголошує про наявність вакантних посад, запрошує на роботу випускників вищих навчальних закладів, також співпрацює із центром зайнятості населення.

Однак керівництво ДСА України цими питаннями очевидно не переймається та самоусунулося від їх вирішення.

З 24.12.2019 у зв'язку із внесенням ДСА України змін до Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних судах запроваджено норму, що опис справи підписує, крім працівника апарату суду, який оформлює справу, ще й суддя. Ця зміна була внесена ДСА України за ініціативи голови одного з місцевих господарських судів без узгодження з іншими судами та суддями України. Будь-яка доцільність цього ДСА України не була обґрунтована.

З метою спрощення механізму оформлення судових справ ДСА України пропонувалось внести зміни до Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних судах України й виключити у п.8 розділу VII слова "суддя та". Про необхідність зміни цієї норми неодноразово наголошувалось керівництву ДСА України, у тому числі і листом Ради суддів України від 10 липня 2023 року, але жодних дій з цього приводу не вживалося, відповідні зміни до Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних судах досі не внесені.

Окремі суди використовували згадані норми інструкції як привід не приймати судові справи, що передавалися за підсудністю із судів, які припинили роботу.

Листом за підписом в.о. Голови ДСА України Пампури М.В. від 23.08.2023 року №15-9862/23 Раду суддів України повідомлено, що робота з доопрацювання та підготовки змін до Інструкції триває, тобто питання внесення змін до Інструкції буде вирішено у майбутньому.

У червні 2022 року Рада суддів України звернулася до Прем'єр-міністра України розглянути можливість віднесення судів загальної юрисдикції, органів та установ системи правосуддя України до об'єктів критичної інфраструктури з метою забезпечення комплексу заходів з їх охорони, створення умов для їх належного функціонування під час воєнного стану в Україні.

16 грудня 2022 року Кабінет Міністрів прийняв Постанову №1384, якою перелік секторів критичної інфраструктури доповнено сектором "Правосуддя". Секторальним органом визначено ДСА України.

Дане рішення було прийнято не з ініціативи ДСА України, а завдяки тому, що до вирішення цього питання, крім Ради суддів України, особисто долучилися голова Комітету з питань правової політики народний депутат Маслов Д.В. та член цього Комітету народний депутат Демченко С.О.

19 грудня 2022 року за ініціативи народного депутата України Демченка С.О. була проведена нарада за участю керівництва Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, заступника Голови ДСА України Пампури М.В., Голови Ради суддів України, на якій ДСА України були надані вичерпні консультації щодо процедури та законодавчого регулювання віднесення об'єктів до критичної інфраструктури.

Разом із тим, слід констатувати, що ДСА України провалено роботу з віднесення судів України, органів та установ до об'єктів критичної інфраструктури, адже станом на даний час Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України не отримувала від ДСА України секторальний перелік об'єктів критичної інфраструктури, тобто, перелік судів та установ системи правосуддя, які мають бути віднесені до таких об'єктів.

Згідно з позицією в.о. Голови ДСА України Пампури М.В. цю ідею "переосмислено" через її неефективність, а також внесення змін до законодавства України щодо посилення кримінальної відповідальності.

Лише після порушення цього питання на засіданні Ради суддів України, в.о. Голови ДСА України підписав та спрямував до Верховного Суду, Вищого антикорупційного суду, у всі суди та ТУ ДСА України лист від 25 серпня 2023 року №15-10031, у якому просить висловитися щодо доцільності віднесення судів до Реєстру об'єктів критичної інфраструктури. У листі йдеться здебільшого про складнощі нормативно-правового регулювання цих питань, про нові обов'язки та завдання, які повинні будуть нести оператори критичної інфраструктури, наголошується на адміністративній та кримінальній відповідальності.

Водночас ДСА України не провела жодних консультацій з Радою суддів України з приводу відмови від виконання чинного законодавства України з віднесення судів України до об'єктів критичної інфраструктури. Жодних інших ефективних рішень (можливо і альтернативних), яким чином забезпечити належні умови праці судів України в умовах тривалих відключень приміщень від електроенергії ДСА України досі не запропоновано.

Раді суддів України не відомо, щоб ДСА України розроблялись якісь заходи задля запобігання можливим негативним наслідкам можливого блекауту, в тому числі шляхом закупівлі генераторів та/чи систем зберігання енергії. Також ДСА України не опрацьовано питання, чи сам факт віднесення певного суду/установи системи правосуддя до об'єкта критичної інфраструктури, з огляду на додаткові завдання та обов'язки, які виникнуть у операторів об'єктів критичної інфраструктури, міг би бути додатковим аргументом для виділення додаткових коштів від Уряду для забезпечення роботи таких об'єктів в умовах воєнного стану.

Незадовільною є діяльність керівництва ДСА України при вирішенні однієї з головних проблем судової влади – щодо врегулювання питання гідної оплати праці працівників апаратів судів.

16 листопада 2021 року у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України №6311 "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо врегулювання питання оплати праці працівників судів".

Рішенням Ради суддів України від 25 листопада 2021 року підтримано проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо врегулювання питання оплати праці працівників судів" від 16 листопада 2021 року № 6311.

Рішенням XIX позачергового з'їзду суддів України від 12 січня 2023 року з метою належного матеріального забезпечення працівників апаратів судів, вирішено звернутись до Верховної Ради України з пропозицією прийняти проект Закону "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо невідкладного врегулювання питання оплати праці працівників судів від 16 листопада 2021 року № 6311 з набранням ним чинності з дня офіційного оприлюднення.

Крім того, керівництво ДСА України мали високий шанс донести цю загальновідому для кожного працівника судової гілки влади проблему до Кабінету Міністрів України після доручення Президента України у відповідь на електронну петицію № 22/189076-еп "Стосовно критичної ситуації з приводу відтоку кадрового потенціалу із судової системи через вкрай низький рівень оплати праці найнижчої ланки державних службовців апаратів загальних місцевих та апеляційних судів, а саме секретарів судових засідань та помічників суддів", розміщену громадянкою Терешенко Я.В. та оприлюднену 10 квітня 2023 року на вебсайті Офіційного інтернет-представництва Президента України.

На теперішній час з відповіді Міністерства фінансів України слід констатувати, що проблема жодним чином не вирішується, керівництво ДСА України самоусувається від належного представлення позиції судової влади у відносинах із Кабінетом Міністрів України щодо забезпечення належних умов діяльності судів.

Більше того, з цього листа слідує, що саме ДСА України повідомила Міністерство фінансів України про те, що у травні-липні 2023 року в місцевих загальних судах розмір стимулюючих виплат у середньому становив 17,3% від посадового окладу, а середньомісячна заробітна плата працівників апаратів місцевих судів у травні-липні 2023 року становила 14,8 тис. грн., із них секретарів судового засідання – 10,4 тис. грн.

У цьому рішенні Ради суддів України детально проаналізовано, які реальні цифри заробітної плати стоять за "середньомісячними заробітними платами працівників апаратів місцевих судів" та за "розмірами стимулюючих виплат у середньому".

Подібний спосіб донесення інформації до Кабінету Міністрів України з одного із найболючіших питань для усіх працівників судової гілки влади з боку керівництва ДСА України обгрунтовано викликає обурення не лише працівників апаратів судів, а й усієї суддівської спільноти.

Заслухавши та обговоривши інформацію Голови Ради суддів України Моніча Б.С., в.о. Голови Державної судової адміністрації України Пампури М.В. про організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади Державною судовою адміністрацією України у 2022 році та першому півріччі 2023 року, відповідно до статей 133, 148, 153 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", Положення про Раду суддів України, затвердженого X позачерговим з'їздом суддів України 16 вересня 2010 року (із подальшими змінами), Рада суддів України

в и р і ш и л а:

1. Визнати незадовільною роботу Державної судової адміністрації України з питань організаційного та фінансового забезпечення діяльності органів судової влади у 2022 році та у січні-серпні 2023 року.

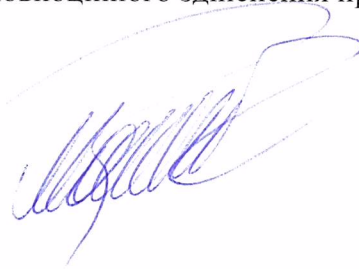
2. Ініціювати перед Вищою радою правосуддя проведення перевірки наявності ознак дисциплінарного правопорушення в діях (бездіяльності) Голови Державної судової адміністрації України Сальнікова О.О. та його заступника Пампури М.В. з огляду на неналежне організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади у 2022 році та січні-серпні 2023 року, на встановлені факти надання Раді суддів України та Вищій раді правосуддя недостовірної інформації, незабезпечення виконання рішень З'їзду суддів України, Ради суддів України, неналежне виконання своїх посадових обов'язків, порушення виконавської дисципліни.

3. Порушити перед Рахунковою палатою питання проведення аудиту ефективності використання Державною судовою адміністрацією України бюджетних коштів на заходи, спрямовані на забезпечення належних умов для здійснення правосуддя в Україні упродовж 2022-2023 років.

4. Державній судовій адміністрації України негайно вжити заходів щодо відновлення трансляції судових засідань на YouTube – каналі "Судова влада України".

5. Державній судовій адміністрації України вжити невідкладних заходів стосовно вирішення питання забезпечення видатків Київського окружного адміністративного суду на оплату праці працівників апарату, для придбання усіх необхідних товарів (у тому числі оргтехніки та серверного обладнання) та послуг, а також вжити невідкладних заходів для належного забезпечення судів, які постраждали внаслідок повномасштабного вторгнення російської федерації, усім необхідним для повноцінного здійснення правосуддя.

**Голова
Ради суддів України**

Б.С. Моніч